

นายอเล็กซิส ริบาส ซาลบาดอร์ และคณะ. 2559. ความหลากหลายชนิดของกบและปรสิตในกบในพื้นที่เตรียมประกาศอุทยานแห่งชาตินายูง-น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายชนิดของกบและปรสิตในกบ ณ พื้นที่เตรียมประกาศอุทยานแห่งชาตินายูง-น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี สามารถรวบรวมตัวอย่างได้ทั้งหมด 115 ตัวอย่าง พบอยู่ใน 5 วงศ์ ได้แก่ Dicroglossidae, Bufonidae, Ranidae, Rhacophoridae และ Microhylidae โดยมีทั้งหมด 13 สปีชีส์ ในส่วนการศึกษาปรสิตในกบนั้น พบว่ามีการติดปรสิตทั้งหมด 46 ตัวอย่าง คิดเป็น 66.24% โดยเชื้อปรสิตที่คัดแยกได้มีทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) Nematodes (*Rhabdias* พบในปอด, *Oswaldocruzia* พบในลำไส้, *Amplificaecum* พบในลำไส้, Nematodes in Cavity พบในช่องว่างกลางลำตัว และ Other Intestinal Nematodes พบในลำไส้) 2) Trematodes (*Haplometra*) พบในลำไส้ 3) Cestodes (Intestinal Cestodes พบในลำไส้) 4) Pentastomida (*Raillietiella* พบในปอด) 5) Protozoa (*Balantidium* และ *Opalina* พบในลำไส้) ซึ่งการติดเชื้อปรสิตเหล่านี้แม้จะไม่ทำให้กบเกิดโรคโดยตรง แต่ก็มีผลทำให้กบมีอัตราการเจริญเติบโตลดลง มีภูมิคุ้มกันต่ำลง และอาจทำให้ตายได้ นอกจากนี้ อาจมีผลให้การเคลื่อนที่ช้าลง ส่งผลให้ถูกนักล่าจับกินได้ง่าย อย่างไรก็ตามปรสิตหลายชนิดมีวงจรชีวิตที่สามารถแพร่กระจายไปยังสัตว์และมนุษย์ได้ โดยพบเป็นโฮสต์อยู่ในวัฏจักรของปรสิต

Alexis Ribas Salvador et al. 2016. *Frog diversity and its parasites in Na Yung–Nam Som Future National Park (Udon Thani)*. Faculty of Science, Udon Thani Rajabhat University.

ABSTRACT

To study on frog diversity and its parasites in Na Yung–Nam Som Future National Park (Udon Thani), 115 samples were randomly collected. These samples showed 13 species which were belonged to 5 families (Dicroglossidae, Bufonidae, Ranidae, Rhacophoridae and Microhylidae). Forty six samples were infected by parasites (66.24%). Parasites were isolated into 5 groups which were: 1) Nematodes (*Rhabdias* in lung, *Oswaldocruzia* in intestine, *Amplichaecum* in intestine, Nematodes in Cavity and Other Intestinal Nematodes in intestine) 2) Trematodes (*Haplometra* in intestine), 3) Cestodes (Intestinal Cestodes in intestine), 4) Pentastomida (*Raillietiella* in lung) and 5) Protozoa (*Balantidium* and *Opalina* in intestine). Even though these parasitic infections do not cause any diseases, they give effect to frogs such as reduction of growth rate, a weak immune system, and become dead. It also make frogs move slowly which is easy to catch by a predator. However, several species are zoonotic parasites that can transmit to animals and humans which are theirs hosts in the life cycles.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ที่ต้องขอกล่าวขอบคุณ ได้แก่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดอุดรธานี ที่กรุณาให้ความรู้ และข้อมูลเกี่ยวกับบ
ศูนย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการวิจัย และพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านห้องปฏิบัติการในการทำวิจัย

และสุดท้ายนี้ ขอขอบคุณกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่อนุญาตให้เข้า
ศึกษาและเก็บตัวอย่างในพื้นที่ดังกล่าว

อเล็กซิส ริบาส ซาลบาดอร์
หัวหน้าโครงการวิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย	2
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	5
3.1 วัสดุและอุปกรณ์	5
3.2 สารเคมีที่ใช้ในการวิจัย	6
3.3 การเก็บตัวอย่าง	6
3.4 การคัดแยกปรสิตจากกบ	6
3.5 การจำแนกปรสิตด้วยการทดสอบคุณสมบัติทางชีวเคมี	7
บทที่ 4 ผลการทดลอง	9
4.1 พื้นที่เก็บตัวอย่าง	9
4.2 การจำแนกชนิดของกบ	10
4.3 การคัดแยกปรสิตในกบ	17
4.4 การจำแนกปรสิตในกบ	20
4.5 สันฐานวิทยาของปรสิตที่พบ	21
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	28
เอกสารอ้างอิง	30
ประวัติผู้วิจัย	32

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงจำนวนและชนิดปรสิตที่พบในกบ	18
4.2	% การติดเชื้อปรสิตในกบ และอวัยวะเป้าหมาย	21

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
4.1	ลักษณะทางกายภาพของสถานที่เก็บตัวอย่าง	10
4.2	<i>Haplobatrachus rugulosus</i>	11
4.3	<i>Fejervarya limnocharis</i>	11
4.4	<i>Duttaphrynus melanostictus</i>	12
4.5	<i>Hylarana nigrovittata</i>	12
4.6	<i>Pelophylax lateralis</i>	13
4.7	<i>Rana erythraea</i>	13
4.8	<i>Polypedates leucomystax</i>	14
4.9	<i>Kaloula pulchra</i>	14
4.10	<i>Microhyla heymonsi</i>	15
4.11	<i>Microhyla butleri</i>	15
4.12	<i>Kalophrynus interlineatus</i>	16
4.13	<i>Microhyla fissipes</i>	16
4.14	<i>Microhyla pulchra</i>	17
4.15	แสดงการติดเชื้อปรสิตแต่ละชนิด	20
4.16	แสดงลักษณะของ <i>Rhabdias</i>	22
4.17	วงจรชีวิตของ <i>Rhabdias</i>	22
4.18	ลักษณะทั่วไปของ Nematodes	23
4.19	แสดงลักษณะของ <i>Haplometra</i>	24
4.20	แสดงลักษณะของ <i>Glypthelmins</i>	24
4.21	แสดงลักษณะของ <i>Diplodiscus</i>	24
4.22	วงจรชีวิตของ Trematode	25
4.23	แสดงลักษณะของ <i>Spirometra</i>	25
4.24	วงจรชีวิตของ <i>Spirometra erinaceieuropaei</i>	26
4.25	แสดงลักษณะของ <i>Raillietiella</i>	26
4.26	แสดงลักษณะของ <i>Balantidium</i>	26
4.27	แสดงลักษณะของ <i>Opalina</i>	27